

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

15 במרס 2017

1122

י"ז באדר התשע"ז

עמוד

הצעת חוק קליטת חיילים משוחררים (תיקון מס' 18), התשע"ז–2017 960

הצעת חוק קליטת חיילים משוחררים (תיקון מס' 18), התשע"ז–2017

- תיקון סעיף 1
1. בחוק קליטת חיילים משוחררים, התשנ"ד–1994¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –
- (1) ההגדרה "שירות אזרחי במסלול אזרחי-ביטחוני" – תימחק;
- (2) בהגדרה "שירות סדיר", אחרי "[נוסח משולב]", התשמ"ו–1986 יבוא "להלן – חוק שירות ביטחון";
- (3) אחרי ההגדרה "חייל משוחרר" יבוא:
- "חייל משוחרר בודד" – חייל משוחרר שבמועד שחרורו משירות סדיר היה במעמד של חייל בודד, כהגדרתו בפקודות הצבא או בכללים שקבע מנהל רשות השירות הלאומי-אזרחי, בהסכמת שר הביטחון;
- "חייל מילואים פעיל" – מי שהוגדר כחייל מילואים פעיל בהתאם להחלטות הממשלה שניתנו לפי סעיף 21 לחוק שירות המילואים, התשס"ח–2008²;
- "הרשות לשירות לאומי-אזרחי" – כמשמעותה בחוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד–2014³ (להלן – חוק שירות לאומי-אזרחי);
- (4) במקום ההגדרה "מוסד להכשרה מקצועית" יבוא:
- "מוסד להכשרה מקצועית" – מוסד להכשרה מקצועית של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, וכן מוסד אחר להכשרה מקצועית ששר משרי הממשלה הכיר בו, על פי סמכותו בחיקוק שבתחום אחריותו⁴.

תיקון סעיף 4

2. בסעיף 4 לחוק העיקרי –

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע להגדיר בחוק "משרת מילואים פעיל". הגדרה זו משמשת למתן הטבות מכוח סעיפים 7 ו-7א לחוק. משרת מילואים פעיל לא הוגדר עד היום בדברי חקיקה אלא בהחלטות ממשלה שניתנו מכוח סעיף 21 לחוק שירות מילואים, התשס"ח–2008 (ר' החלטת ממשלה מס' 2896 מיום כ"ח בטבת התשס"ח (6 בינואר 2008), החלטת ממשלה מס' 4712 מיום י"ג בסיוון התשע"ב (3 ביוני 2012) והחלטת ממשלה מס' 1447 מיום ל' בניסן התשע"ו (8 במאי 2016).

כמו כן מוצע לתקן בחוק את ההגדרה "מוסד להכשרה מקצועית", כך שלא רק השרים האמורים בחוק בנוסחו היום יוכלו להכיר במוסד להכשרה מקצועית מכוח החוק, אלא הסמכות תהיה נתונה לכל שר להכיר בהכשרות הרלוונטיות לתחום משרדו, על פי סמכותו בחיקוק שבתחום אחריותו. כך לדוגמה הכשרות מקצועיות בתחום רישוי התעופה והספנות המוכרות על ידי משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, הכשרות מתחומי האבטחה המוכרות על ידי השר לביטחון הפנים וכיוצא באלה.

סעיף 2 הוראות סעיף 4 לחוק קובעות את הרכב הנהלת הקרן. הנהלת הקרן מונה כיום 11 חברים הממונים על ידי שר הביטחון לאחר אישור הוועדה לבדיקת מינויים

כללי במהלך פעולותיה השוטפות של הקרן לקליטת חיילים משוחררים במשרד הביטחון (להלן – הקרן) למימוש הוראות חוק קליטת חיילים משוחררים, התשנ"ד–1994 (להלן – החוק או חוק קליטת חיילים משוחררים), התגלו במשך השנים, קשיים ועיוותים בחוק, אם מחמת התמורות בחברה הישראלית ואם מחמת שינויי חקיקה ולקונות בחוק, הדורשים הבהרה ותיקוני חקיקה. לפיכך מוצע לעדכן את החוק בנושאים שיפורטו להלן, לשנות את הדרוש שינוי ולהבהיר את הדרוש הבהרה בחוק.

סעיף 1 מוצע לתקן את סעיף ההגדרות כדלקמן:

מוצע לבטל את ההגדרה "שירות אזרחי במסלול אזרחי-ביטחוני" המפנה למונח "שירות אזרחי-ביטחוני" כהגדרתו בחוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד–2014. הגדרה זו הוספה לחוק בתיקון עקיף במסגרת חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 19), התשע"ד–2014 (ס"ח התשע"ד, עמ' 350), אך בפועל לא נעשה בה שימוש.

בנוסף, מוצע להגדיר "חייל משוחרר בודד", הזוכה להטבות מיוחדות מכוח החוק.

¹ ס"ח התשנ"ד, עמ' 132; התשע"ד, עמ' 392.

² ס"ח התשס"ח, עמ' 502.

³ ס"ח התשע"ד, עמ' 380.

(1) בסעיף קטן (א) –

(א) ברישה, במקום "אחד עשר" יבוא "שנים עשר";

(ב) בפסקה (1), הסיפה החל במילים "בהם לפחות אחד" – תימחק;

(ג) בפסקה (6), במקום "משרד העבודה והרווחה" יבוא "משרד העבודה והרווחה והשירותים החברתיים";

(ד) בפסקה (7), במקום "משרד התעשייה והמסחר" יבוא "משרד הכלכלה והתעשייה";

(ה) אחרי פסקה (7) יבוא:

"(8) נציג השר הממונה על רשות השירות הלאומי-אזרחי";

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1) החלטות הנהלת הקרן יתקבלו ברוב רגיל; היו הקולות שקולים – יהיה ליושב ראש ההנהלה קול נוסף."

תיקון סעיף 7

3. בסעיף 7 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), במקום הסיפה החל במילים "דמי קיום" יבוא "או במוסד להכשרה מקצועית ודמי קיום ללומדים כאמור; בתקנון הקרן ייקבעו מבחנים ותנאים למתן הסיוע הנוסף לפי סעיף קטן זה";

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) נוסף על האמור בסעיף קטן (א), הקרן תעניק סיוע בשכר דירה לחיילים משוחררים בודדים, וזאת מתקציב תוספתי שייקבע בחוק התקציב השנתי; תנאי הזכאות הנדרשים לצורך קבלת הסיוע לפי סעיף קטן זה וכללים לעניין גובה הסכום שישולם, ייקבעו בידי הנהלת הקרן בתקנון הקרן."

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 3 סעיף 7 לחוק העיקרי מגדיר את הקמתה של הקרן לסיוע נוסף במסגרת הקרן לקליטת החייל המשוחרר (להלן – הקרן לסיוע נוסף). הקרן לסיוע נוסף משמשת כיום לסיוע, מעבר לכספי הפיקדון, בתשלום שכר לימוד ודמי קיום ללומדים במכינות קדם-אקדמיות כהגדרתן בחוק ובתשלום שכר לימוד בלא דמי קיום ללומדים במוסד להכשרה מקצועית. מוסדות להכשרה מקצועית הם מוסדות להכשרה מקצועית שהוכרו על ידי השרים הרלוונטיים, כל אחד על פי סמכותו בדין שבתחום אחריותו, לעניין החוק. כך למשל, מוכרים לימודי הנדסאי-טכנאי ממכללות הטכנולוגיות, כמוסדות להכשרה מקצועית על ידי משרד הכלכלה. כך גם קורסי הכשרה מקצועית בתחומים שונים המוכרים על ידי משרדי ממשלה האמורים בחוק. יצוין, כי מטיבן של הכשרות מקצועיות, מרביתן מוכרות על ידי משרד העבודה והרווחה והשירותים החברתיים.

בעבר, הכשרות מקצועיות רבות הוכרו גם לעניין קבלת דמי אבטלה לפי סעיף 173 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, ולפיכך, בחר המחוקק שלא לתת דמי קיום למי שלומד בהכשרות מקצועיות כאמור, וזאת בניגוד ללומדים במכינות קדם-אקדמיות שלהם שולמו דמי קיום כאמור.

בחברות ממשלתיות. מתוך חברי הנהלת הקרן, חמישה חברי הנהלה הם נציגי ציבור ושישה נציגי משרדי ממשלה שונים, המומלצים על ידי המשרדים הרלוונטיים וממונים על ידי שר הביטחון כאמור לעיל.

החוק קובע כי אחד מנציגי הציבור יהיה נציג העמותה "התנועה לקליטת החייל המשוחרר". בפועל, התנועה לקליטת החייל המשוחרר היא עמותה לא פעילה שלא ניתן למנות את נציגיה ולפיכך מוצע לבטל את הצורך במינוי נציגיה.

עוד קובע החוק כי למשרד העבודה והרווחה יהיה נציג בהנהלת הקרן וכן למשרד התעשייה והמסחר. מוצע לעדכן את שמות משרדי ממשלה אלה, כפי שהם נקראים כיום: משרד העבודה והרווחה והשירותים החברתיים; משרד הכלכלה והתעשייה.

מוצע להוסיף חבר נוסף בהנהלת הקרן: נציג השר הממונה על רשות השירות הלאומי-אזרחי, מאחר שמשרתי השירות הלאומי-אזרחי זכאים גם הם לזכויות והטבות מכוח החוק. מכיוון שלאחר הוספת נציג השר הממונה על רשות השירות הלאומי-אזרחי קיים מספר זוגי במספר חברי הנהלת הקרן, מוצע במקרה של שוויון בהצבעה לתת ליושב ראש הנהלת הקרן קול נוסף ומכריע.

(1) בסעיף קטן (א), במקום ההגדרה "השר הממונה על ענייני שירות אזרחי-לאומי" יבוא:

"השר הממונה על ענייני שירות אזרחי-לאומי" – השר שהממשלה הסמיכה אותו לבצע את חוק שירות לאומי-אזרחי";

(2) בסעיף קטן (ג) –

(1) בפסקה (5), הסיפה החל במילים "והגבלת התקופה" – תימחק;

(2) פסקה (6) – בטלה.

ד ב ר י ה ס ב ר

בתיקון זה, מוצע לבטל את הוראת החוק בדבר הגבלת תקופת מימוש הזכויות ואת הוראת החוק לעניין קביעת נסיבות ותנאים שבהם מי שקיבל מענק ולא השלים את לימודיו לתואר בתקופה שתיקבע, ישיב את הכספים, וזאת מהטעמים המפורטים להלן:

טעם מהותי-ערכי: ראשית, תשלומי המלגה מהקרן לעידוד לימודי השכלה גבוהה ניתנים לאחר שהתלמיד סיים את לימודי שנה א' (בתום כל סמסטר). כלומר החייל המשוחרר למד וסיים את השנה שבשלה קיבל מלגה מן הקרן. רק לאחר מכן, מסיבות שונות, לא סיים את התואר הראשון בתקופת חמש השנים שנקבעה לעניין זה בתקנה (דא) לתקנות. לכן, אין מקום "לפגוע" בחייל משוחרר זה. שנית, שאר המלגות הניתנות מהקרן לסיוע נוסף אינן מחויבות בהשבה אם החייל המשוחרר לא מסיים את לימודיו. כך, חייל משוחרר שמקבל מלגת לימודים ומלגת קיום ללימודי מכינה קדם-אקדמית, מקבל את המלגה בלא ההתניה האמורה.

טעם טכני: אין בידי הקרן היכולת לעקוב אחר מי שסיים את לימודי התואר הראשון, וגם לגבי מי שיש בידי הקרן מידע לגביו כאמור, קיים קושי ממש בהשבת הכספים, תהליך המחייב לעתים קרובות הגשת תביעה, איתור החיוב והכול בשים לב לכך שעלות ההליכים גבוהה לעתים ממלגת הלימודים.

לפיכך מוצע לבטל את הסיפה של סעיף 7א(ג)(5) לחוק העוסקת בהגבלת התקופה למימוש הזכויות להטבות וכן לבטל את סעיף 7א(ג)(6) לחוק.

עם זאת, כדי לתמרץ את החייל המשוחרר ולגרום לו להמשיך בלימודי האקדמיים בפריפריה גם בשנים שמעבר לשנה א', תבוטל בהמשך התקנה הדרוונטית בתקנות האמורות שבה נקבע מימון של 100% בעד שנת לימודים ראשונה לתואר וייקבע מנגנון חלופי שלפיו 50% מהמימון ישולמו בשנה א' ו-50% ישולמו במהלך אחת מהשנים הבאות, כפי שייקבע. זאת, במטרה לתמרץ את החייל המשוחרר להשלים את לימודי התואר.

להלן נוסח סעיף 7א(ג)(6) לחוק, שמוצע כאמור לבטלו:

"(ג) השר, שר האוצר, שר החינוך והשר לפיתוח הנגב והגליל, בהתייעצות עם השר הממונה על ענייני שירות אזרחי-לאומי, באישור ראש הממשלה ובאישור ועדת

כיום, רק חלק מההכשרות המקצועיות מוכרות לעניין קבלת דמי אבטלה מהמדינה. אלא שעיקרן של האוכלוסיות הלומדות במוסדות להכשרה מקצועית (ובפרט הכשרות מקצועיות שאינן במכללות הטכנולוגיות) הן אוכלוסיות מעוטות השכלה, לעתים ממצב סוציו-אקונומי נמוך. משלימי השכלה אלה נאבקים, על פי רוב, לפרנס את עצמם ואת משפחתם והקושי באי-היכולת לפרנס את עצמם, לצד הקושי בהשלמת פערי ההשכלה, עצום. לפיכך מוצע לשלם מכספי הקרן לסיוע נוסף דמי קיום ללומדים בהכשרות מקצועיות שאינם מקבלים דמי אבטלה בתקופת ההכשרה המקצועית. מוצע כי הנהלת הקרן תקבע מבחנים ותנאים לקבלת דמי הקיום ומניעת קבלת הטבות כפולות.

בנוסף, במסגרת החלטות הממשלה לגבי התכנית הכלכלית ותקציב המדינה לשנים 2017 ו-2018, החליטה הממשלה בהחלטה מס' 1864 מיום ז' באב התשע"ו (11 באוגוסט 2016), להקים קרן סיוע בשכר דירה לחיילים משוחררים בודדים. בעקבות החלטת ממשלה זו וכדי לעגן זכות זו של החיילים המשוחררים הבודדים בחוק, מוצע להוסיף את סעיף 7א(א) המוצע ולקבוע כי במסגרת הקרן לסיוע נוסף יינתן גם סיוע בשכר דירה לחיילים משוחררים בודדים. תנאי הזכויות לצורך קבלת הסיוע וכללים לעניין גובה התמיכה שתשולם ייקבעו על ידי הנהלת הקרן. הקרן תתקצב באופן נפרד בחוק התקציב השנת.

סעיף 4 סעיף 7א לחוק קובע את הקמתה של הקרן לעידוד לימודי השכלה גבוהה המשמשת, בין השאר, לסיוע בתשלום לימודי התואר הראשון לתושבי אזורי סיוע או ללומדים באזורי סיוע. החוק קובע כי ייקבעו בתקנות הוראות לביצוע תפקידי הקרן האמורה. כך, בין השאר, קובע סעיף 7א(ג)(6) לחוק כי ייקבעו "נסיבות ותנאים שבהם מי שקיבל מענק לפי סעיף זה, אשר לא השלים את לימודיו לקראת תואר אקדמי בתוך תקופה שתיקבע, יידרש להחזיר את המענק לקרן לעידוד לימודי השכלה גבוהה".

בהמשך לכך, בתקנה (א) לתקנות קליטת חיילים משוחררים (קרן לעידוד לימודי השכלה גבוהה), התשע"א-2011 (להלן – התקנות), נקבע כי "משוחרר זכאי... ולא השלים את לימודיו לתואר בוגר במוסד להשכלה גבוהה בתוך 5 שנים מיום שהחל את לימודיו לתואר בוגר, יחזיר את הסכום לקרן לעידוד לימודי השכלה גבוהה".

"חייל לקראת תום 7. לענין סעיפים 7 ו-7א, יראו כחייל משוחרר גם מי שנותרו לו שירותו הסדיר – חייל משוחרר שלושה חודשים או פחות לסיום שירותו הסדיר"

תיקון סעיף 8

6. בסעיף 8 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), יורשיו של חייל או משרת שירות לאומי או משרת שירות אזרחי (בסעיף זה – משרת) אשר נפטר במהלך שירותו הסדיר או יורשיו של חייל משוחרר שנפטר, זכאים לקבלת יתרת הפיקדון שלה היה זכאי הנפטר, בהתאם להוראות חוק זה, בשל תקופת שירותו, אף אם נפטר החייל או המשרת בשירות הלאומי או בשירות האזרחי במהלך תקופת שירותו הסדיר בטרם סיים 12 חודשי שירות סדיר"

תיקון סעיף 9

7. בסעיף 9 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (ג), במקום "תודיע בכתב" יבוא "תודיע בדרך שתמצא לנכון";

(2) במקום סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ד) הקרן תודיע לכל חייל משוחרר על מצב הפיקדון בתום כל אחת מחמש השנים שלאחר שחרורו, בדרך שתמצא לנכון."

ד ב ר י ה ס ב ר

לפיכך מוצע לקבוע בסעיף 7 המוצע, כי לענין סעיפים 7 ו-7א לחוק יראו כחייל משוחרר גם מי שנותרו לו שלושה חודשים או פחות לסיום שירותו הסדיר.

סעיף 6 סעיף 6(ג) לחוק קובע כי יורשיו של חייל אשר נפטר במהלך שירותו או יורשיו של חייל משוחרר שנפטר זכאים לקבל את יתרת הפיקדון. מלשון החוק משתמע כי בניגוד למקרה של חייל משוחרר נפטר, שבו זכאים יורשיו ליתרת פיקדונו, ובמקרה זה, הכוונה גם ליורשם של מסיימי שירות לאומי ושירות אזרחי שנפטרו אחר שחרורם, הרי שרק יורשיו של חייל המשרת בצבא שנפטר במהלך שירותו זכאים ליתרת פיקדונו. מוצע להחליף את הסעיף האמור ולהבהיר כי גם יורשיו של משרת שירות לאומי ושירות אזרחי שנפטר במהלך שירותו כאמור יהיו זכאים ליתרת פיקדונו. להלן נוסח סעיף 6(ג) לחוק שמוצע כאמור להחליפו:

"(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), יורשיו של חייל אשר נפטר במהלך שירותו או יורשיו של חייל משוחרר שנפטר, זכאים לקבלת יתרת הפיקדון שלה היה זכאי הנפטר, בהתאם להוראות חוק זה, בשל תקופת שירותו, אף אם נפטר החייל במהלך תקופת שירותו הסדיר בטרם סיים 12 חודשי שירות סדיר"

סעיף 7 סעיף 7(ג) לחוק מטיל חובת הודעה בכתב על הקרן לכל חייל משוחרר בדבר פתיחת פיקדון על שמו וסעיף 7(ד) לחוק מטיל על הקרן לשלוח לחייל משוחרר הודעה בכתב על מצב הפיקדון בתום כל אחת מחמש השנים שלאחר שחרורו. בשל הקושי באיתור כתובתם של חיילים משוחררים והשבתם של אלפי מכתבים בשל כתובת לא עדכנית או שגויה, מוצע לבטל את חובת ההודעה בכתב ולאפשר לקרן לנקוט דרכי פעולה אחרות לצורך מתן הודעה כאמור (כך בין השאר, באמצעות מסרונים, אתר אינטרנט,

העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, יקבעו הוראות לביצוע סעיף זה, ובכלל זה בעניינים כמפורט להלן:

...

(6) נסיבות ותנאים שבהם מי שקיבל מענק לפי סעיף זה, אשר לא השלים את לימודיו לקראת תואר אקדמי בתוך תקופת שתיקבע, יידרש להחזיר את המענק לקרן לעידוד לימודי השכלה גבוהה, וכן חריגים לדרישת החזרה כאמור"

סעיף 5 סעיף 1 לחוק מגדיר כיום "חייל משוחרר" כ"מי שסיים את שירותו הסדיר...". בשנים האחרונות, מקיימת הקרן שיתופי פעולה עם הצבא לצורך שילובם של חיילים משוחררים בחיים האזרחיים באמצעות מימון לימודי הכשרות מקצועיות, מכינות קדם-אקדמיות, לימודי תעודות גמר תיכון (10 ו-12 שנות לימוד) ועוד.

על פי רוב, המדובר בחיילים משוחררים מאוכלוסיות מוחלשות מבחינה כלכלית או אוכלוסיות מעוטות השכלה והדברים שלובים זה בזה.

מניסיונם רב-השנים של הגורמים המקצועיים במשרד הביטחון ובצבא עולה כי הדרך המיטבית להקניית ההשכלה לאוכלוסיות מעוטות השכלה אלה היא באמצעות הרכשת ההשכלה בשלביה הראשונים במסגרת צבאית נוקשה וקפדנית כחלק משירותם של החיילים. במקרים שבהם פתיחת הקורס נעשית לאחר שחרורם של החיילים, קיימת נשירה גבוהה וקושי בהשלמת הלימודים. לפיכך מבקשת הקרן לקיים שיתופי פעולה עם הצבא ולפתוח קורסים כאמור שלושה חודשים בטרם שחרורם של החיילים משירותם הצבאי, וכך חלקו העיקרי של הקורס נעשה במשמעת צבאית על כל המשתמע מזה. יצוין כי אין בכך משום השפעה על תקציב הקרן לסיוע נוסף אלא הקדמת התהליכים לשלושה חודשים לפני השחרור.

תיקון סעיף 10 8. בסעיף 10 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א)5, במקום "194" יבוא "277.5";

(2) סעיף קטן (ב) – בטל.

9. אחרי סעיף 10 לחוק העיקרי יבוא:

10א. "מענק ופיקדון בעקבות פגיעה (א) חייל ששירת כלוחם או כתומך לחימה וראש אגף כוח אדם בצבא הגנה לישראל (בסעיף זה – ראש אגף כוח אדם) קבע כי התקיים בו אחד מאלה, יראו אותו לעניין סעיפים 9(א) ו-10(א) כמי שהשלים את מלוא תקופת השירות הסדיר שהוא חייב בה לפי חוק שירות ביטחון, כלוחם או כתומך לחימה, לפי העניין;

(1) הוא נפצע תוך כדי אימון או פעילות מבצעית ועקב אימון או פעילות מבצעית וחזר לשרת בשירות אחר;

(2) הוא שוחרר מחמת פגיעה שאירעה תוך כדי אימון או פעילות מבצעית ועקב אימון או פעילות מבצעית;

(3) הוא נפטר בשל פגיעה שאירעה תוך כדי אימון או פעילות מבצעית ועקב אימון או פעילות מבצעית.

(ב) על החלטת ראש אגף כוח אדם כאמור בסעיף קטן (א) ניתן להשיג לפני ראש המטה הכללי בצבא הגנה לישראל.

ד ב ר י ה ס ב ר

במסלול ביניים. לפיכך מוצע לתקן את סכום מענק השחרור למשרתי שירות אזרחי במסלול ביניים כך שיעמוד על 277.5 שקלים חדשים לחודש, סכום המהווה שלושה רבעים מסכום מענק השחרור של המשרתים בשירות אחר. כמו כן מוצע לקבוע בסעיף 12 להצעת החוק, כי התיקון יחול לגבי מי שסיים שירות אזרחי במסלול ביניים ממועד תחילתו של תיקון 17 לחוק ואילך.

עוד מוצע לבטל את סעיף 10(ב) לחוק העיקרי, ולהוסיף במקומו את סעיף 10א המוצע כמפורט להלן.

כיום, חייל ששירת כלוחם או כתומך לחימה ואשר ראש אגף כוח אדם בצבא הגנה לישראל (להלן – ראש אגף כוח אדם) קבע כי שוחרר מחמת פגיעה שאירעה במהלך אימון או פעילות מבצעית, זכאי לקבל מענק שחרור כאילו שירת שירות מלא שהוא חייב בו.

מוצע לתקן את החוק כך שגם חייל שנפטר או שחזר לשרת בשירות אחר יהיה זכאי (הוא או יורשיו לפי העניין) לקבל את מלוא מענק השחרור כאילו שירת שירות מלא כלוחם או כתומך לחימה, לפי העניין. כמו כן, מוצע להחיל את האמור לגבי מענק שחרור גם לגבי הפיקדון של החייל המשוחרר.

וזה נוסח סעיף 10(ב) לחוק שמוצע כאמור לבטלו:

"(ב) לעניין תקופת השירות כאמור בסעיף קטן (א), יראו חייל ששירת כלוחם או כתומך לחימה וראש אגף כוח אדם בצבא הגנה לישראל (בסעיף זה – ראש אגף כוח

רשתות חברתיות, פרסום ועוד). יצוין, כי למעלה מ-99.5% מכספי הפיקדון ממומשים בפועל. עוד יצוין, כי במסגרת התיקון המוצע יועברו כספי הפיקדון ישירות לחשבון הבנק של החייל המשוחרר בלא צורך בהגשת בקשה. לפיכך, הצורך בהודעה בכתב מתייתר.

סעיפים בחוק קליטת חיילים משוחררים (תיקון מס' 14), 8, 9 ו-12' התשע"ב–2012 (ס"ח התשע"ב, עמ' 146) (להלן – תיקון 14 לחוק), עודכנו סכומי מענק השחרור בהתאם לסוג השירות (לוחם, תומך לחימה, שירות אחר ושירות במסלול מפוצל). במסגרת התיקון האמור נקבע כי סכומי המענק יעודכנו בכל שנה עד לשנת 2016 ועד בכלל, שאז יעמדו סכומי המענק של משרת בשירות אחר על 370 שקלים חדשים לחודש שירות.

במסגרת חוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד–2014, בוצע תיקון עקיף לחוק קליטת חיילים משוחררים (ס"ח התשע"ד, עמ' 392) (להלן – תיקון 17 לחוק), ונוספו לסעיפים 9 ו-10 לחוק תשלומי מענק ופיקדון למשרתי שירות אזרחי במסלול ביניים. סכום מענק השחרור לסוג שירות זה עמד על שלושה רבעים מסכום מענק השחרור של המשרת בשירות "אחר" כפי שהיה באותה שנה – 259 שקלים חדשים לחודש וכתוצאה מכך נקבע המענק על סכום של 194 שקלים חדשים לחודש למשרתי שירות אזרחי במסלול ביניים. אלא שכאמור לעיל, בתיקון 14 לחוק נקבע כי סכומי מענק השחרור של משרתי שירות אחר יעודכנו עד לשנת 2016, דבר שלא הובא בחשבון לעניין משרתי שירות אזרחי

(1) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

”(א) על אף הוראות סעיף קטן (א), חייל מילואים פעיל וחייל משוחרר בודד יהיו רשאים לממש את הזכויות לפי סעיפים 7 ו-7א עד תום 10 שנים מסיום השירות הסדיר;”

(2) בסעיף קטן (ב), במקום פסקה (1) יבוא:

”(1) נותרה יתרת פיקדון בתום חמש השנים האמורות בסעיף קטן (א), זכאי החייל המשוחרר לקבלה לידיו, ובלבד שהגיש בקשה לכך בתוך שנה וחצי מתום חמש השנים האמורות; לא הגיש החייל המשוחרר בקשה כאמור ונותרה יתרת פיקדון בתום שש וחצי שנים מיום שחרורו מהשירות הסדיר – תעביר הקרן את יתרת הפיקדון לחשבון הבנק של החייל המשוחרר שמסר במועד שחרורו, בתוך 60 ימים, ואם לא איתרה הקרן את חשבון הבנק האמור בתוך 60 ימים – תפנה לחייל המשוחרר ותודיע לו בדרך שתמצא לנכון על סכום היתרה העומדת לזכותו ועל זכותו לפדותה בתוך 120 ימים ממועד פניית הקרן;”

(3) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

”(ג) ביקש החייל המשוחרר לקבל את יתרת פיקדונו בתוך שלוש שנים מיום העברת יתרת פיקדונו לקרן לסיוע נוסף כאמור בסעיף קטן (ג), תעביר הקרן את יתרת הפיקדון לחשבון הבנק של החייל המשוחרר;”

ד ב ר י ה ס ב ר

בשל קושי באיתורם של חיילים משוחררים שלא משכו את כספי הפיקדון, מוצע לשנות את מנגנון העברת הכספים כך שלאחר שש וחצי שנים תעביר הקרן באופן יזום וללא הגשת בקשה מצד החייל המשוחרר את כספי הפיקדון לחשבון הבנק המצוי ברישומי הקרן שהחייל מסר ביום שחרורו (חשבון בנק המעודכן בצבא או ברשות השירות הלאומי-אזרחי).

ככל שבתוך 60 ימים מסיום תקופת שש וחצי השנים מתום השירות הסדיר לא תצליח הקרן לאתר את חשבון הבנק של החייל המשוחרר שהוא מסר ביום שחרורו, או שלא תוכל להעביר אל חשבון זה את יתרת כספי הפיקדון, תפנה הקרן אל החייל המשוחרר ותודיעו, בדרך שתמצא לנכון, בדבר סכום היתרה העומדת לזכותו ובדבר זכותו לפדותה בתוך 120 ימים ממועד פניית הקרן.

ככל שבתום תקופה זו לא יבקש החייל המשוחרר לפדות את כספו, תועבר יתרת כספי הפיקדון לקרן לסיוע נוסף. בתוך שלוש שנים מיום העברת יתרת פיקדונו לקרן לסיוע נוסף יוכל עדיין החייל המשוחרר לבקש כי הקרן תעביר את יתרת הפיקדון לחשבון הבנק שלו, זאת בשונה מהמצב כיום שלאחר שיתרת הפיקדון הועברה לקרן לסיוע נוסף החייל המשוחרר אינו יכול עוד לעשות בה שימוש פרטי.

אדם) קבע כי הוא שוחרר מחמת פציעה שאירעה במהלך אימוני או פעילות מבצעית, כמי שהשלים את מלוא תקופת השירות הסדיר שהוא חייב בה לפי חוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986; על החלטת ראש אגף כוח אדם כאמור ניתן לערער לפני ראש המטה הכללי בצבא הגנה לישראל.

סעיף 10 בהתאם להחלטת הממשלה מס' 1447 מיום ל' בניסן התשע"ו (8 במאי 2016), מוצע לאפשר לחיילים משוחררים המוגדרים כחיילי מילואים פעילים לקבל הטבות מכספי הקרנות לסיוע נוסף ולעידוד לימודי השכלה גבוהה, עד עשר שנים מיום שחרורם. כמו כן, מוצע להחיל זאת גם על חיילים משוחררים בודדים.

בנוסף, כיום, לפי סעיף 19 לחוק, בתקופה של חמש שנים מתום השירות הסדיר ניתן למשוך את כספי הפיקדון אך ורק למטרות האמורות בחוק. בשנה השישית והשביעית מתום השירות הסדיר ניתן להגיש בקשה למשוך את כספי הפיקדון לכל מטרה. בתום השנה השביעית, כספי הפיקדון שלא הוגשה בקשה על ידי החייל המשוחרר למשיכתם, נמחקים ומועברים לקרן לסיוע נוסף. המדובר על כמחצית האחוז מכספי הפיקדון המועברים בכל שנה לקרן לסיוע נוסף.

- תיקון סעיף 19א
11. בסעיף 19א לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ז) יבוא:
 "(ח) הוראות סעיף זה, למעט סעיף קטן (ד), יחולו לעניין מי שמשרת שירות לאומי או שירות אזרחי, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה: הסמכויות הנתונות לראש אגף כוח אדם בצבא הגנה לישראל יהיו נתונות למנהל הרשות לשירות לאומי-אזרחי והחלטתו תהיה סופית."
- תחילה, תחולה
והוראת מעבר
12. תחילתו של סעיף 10(א)(5) לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 8(1) לחוק זה, ביום י"ז באדר ב' התשע"ד (19 במרס 2014), והוא יחול לגבי מי שסיים שירות אזרחי במסלול ביניים במועד האמור או לאחריו; שולם למשרת שירות אזרחי במסלול ביניים כאמור מענק לפי סעיף 10(א)(5) לחוק העיקרי בתקופה שממועד התחילה האמור עד יום פרסומו של חוק זה, יהיה זכאי לקבל את ההפרש שבין הסכום ששולם לו לבין הסכום שלו הוא זכאי לפי הוראות סעיף 10(א)(5) לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 8(1) לחוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 11 סעיף 19א לחוק קובע את סמכותו של ראש אכ"א או סגנו לשלול מחייל את זכאותו להטבות הניתנות על פי החוק. מוצע כי לעניין משרתי השירות
- הלאומי והאזרחי תינתן הסמכות לראש הרשות לשירות לאומי-אזרחי והחלטתו תהיה סופית.